

Ettepanekud isikuandmete kaitse seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsusele

1. Soovitame täpsustada ja täiendada ettepanekut, mille kohaselt juhul, kui täidesaatva riigivõimu asutus töötleb isikuandmeid ühe andmekogu raames, mille vastutavaks töötlejaks ta on, ei pea ta järgima § 6 lõikes 3 punktides 1–4 ja lõikes 6 sätestatud nõudeid. Toetame seda mõtet, kuid leiame, et antud säte vajab täiendamist osas, et sama õigus oleks antud ka volitatud töötlejale juhul, kui vastav õigus tuleneb registrit pidava asutuse andmekogu põhimäärusest.

2. Punktis 4 (Eetikakomiteed ja AKI hinnang) toodud lahendusvariantide kohta toome välja järgmist:

Esimese variandi puhul, mille kohaselt peaksid kõik teadusuuringud läbima eetikakomitee hinnangu, toome välja, et selline lahendus võib märkimisväärselt suurendada nii eetikakomiteede kui ka teadusuuringu läbiviijate halduskoormust. Kui nõue laieneks kõikidele uuringutele, sõltumata sellest, kas uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid või mitte, peaks edaspidi iga uuring – sealhulgas ka üldhariduskoolides läbiviidavad lihtsamad küsitlused – läbima eetikakomitee menetluse. Selline lähenemine võib koormata ebaproportsionaalselt nii teadustöö algtasemel tegijaid kui ka menetlevaid asutusi, ilma et see alati otseselt suurendaks andmekaitse või uuringu eetika kaitsetaset.

Teise variandi puhul, kus tavalised teadusuuringud allutataks eetikakomitee hinnangule ja asutuste poliitika kujundamise uuringud jääksid ainult Andmekaitse Inspeksiooni kontrolli alla, toome välja, et selline lahendus viib ebavõrdse kohtlemiseni. Tekib olukord, kus kogenud ja atesteeritud teadustöötaja, kes töötab akrediteeritud teadusasutuses, peab läbima põhjaliku eetikakomitee menetluse, samal ajal kui täidesaatva riigivõimu või kohaliku omavalitsuse tellitud uuringu puhul piirduakse ainult andmekaitsealase hindamisega. Näeme võimalust, et poliitilise tellimuse/poliitika kujundamise raames tehtud uuringute puhul võib uuringu eetiline pool teatud juhtudel osutada isegi olulisemaks kui üksnes andmekaitsealased aspektid.

Kui poliitika kujundamise raames tehtavate uuringute menetlemine jääb Andmekaitse Inspeksiooni pädevusse, tuleks vähemalt tagada, et eetikakomitee kaasatakse sellesse protsessi nii palju, et saaks anda hinnangu, kas konkreetne uuring peaks läbima tavapärase eetikakomitee menetluse. Vastasel juhul võib poliitilise tellimuse/kujundamise raames tehtavate uuringute puhul tekkida olukord, kus uuringu eetilised riskid ja aspektid jäävad piisava sõltumatu kontrollita. See omakorda võib viia vastuoluni ühiskondlike ootustega läbiviidavate uuringute ja poliitikakujundamise läbipaistvuse ja usaldusväärsuse osas.

Lugupidamisega

allkirjastatud digitaalselt

Annika Veimer
direktor

Margus Miller
margus.miller@tai.ee